

<http://www.scribd.com/doc/16744685/Nikodemovo-evangelium>

(Tento web již nyní 27.3.2015 neexistuje)

NIKODÉMOVO EVANGELIUM

Autorem textu byl pravděpodobně křesťan židovského původu. Dílo se přičítá Nikodémovi, o němž se zmiňuje Nový zákon. Nikodém byl členem židovské velerady v Jeruzalémě, ze které byl vyloučen kvůli svým sympatiím k Ježíšovi. Společně s Josefem z Arimatie snímali Ježíšovo tělo z kříže a pohřbili jej do skalní hrobky.

Nikodémovo evangelium (často uváděné rovněž pod názvem Akta Pilátova) je význačné popisem Kristova sestupu do pekel.

Tento motiv ovlivnil pozdější křesťanskou tradici.

Doba sepsání spisu je předmětem dlouhodobých diskusí a sporů. Někteří badatelé se přiklánějí k názoru, že původní verze vznikla v průběhu 2. století, jiní argumentují ve prospěch pozdější datace (4. až 6. století).

Celek Nikodémova evangelia tvoří dvě rozdílné části – Akta Pilátova a Kristův sestup do pekel. Druhý jmenovaný text vznikl s největší pravděpodobností později a byl k původní verzi evangelia přičleněn.

PROLOG

Já, Ananiáš, gardový důstojník, znalý Zákona, jsem s vírou přistoupil k Písmu svatému, poznal jsem Ježíše Krista jako našeho Pána a byl jsem uznán za hodna křtu. Pátral jsem po zápisech ze soudního jednání, které se uskutečnilo v té době a co o tom napsali Židé za Piláta Pontského. Objevil jsem tam tyto zápisy, zapsané v hebrejštině, z vůle Boží jsem je přeložil do řečtiny, aby se s nimi mohli seznámit všichni, kdož vzývají jméno našeho Pána Ježíše Krista, za 18. roku vlády císaře Flavia Theodosia a 5. roku vlády Flavia Valentiniana v 9. indikci.

Všichni, kteří čtete tento text a přepisujete jej do jiných svitků, věnujte mi vzpomínku a modlete se za mne, aby mi Bůh byl milostiv a odpustil mi hříchy, kterých jsem se vůči němu dopustil.

Mír všem čtenářům i posluchačům i těm, kteří žijí spolu s nimi.

DRUHÁ ČÁST PROLOGU

V 19. roce vlády římského císaře Tiberia a za vlády galilejského krále Heroda, v 19. roce jeho vlády, 8 dnů před dubnovými Kalendami, tedy 25. března, za konzulů Rufa a Rubellia, ve 4. roce 202. olympiády, za židovského velekněze Josefa, syna Kaifášova.

To, co po ukřižování a utrpení Pána Ježíše zjistil Nikodém o jednání Židů a velekněží, sepsal též Nikodém hebrejsky v oněch dnech, kdy byl Ježíš ukřižován a místodržitelem Palestiny a Foinkie byl Pilát Pontský.

NADPIS A ÚVODNÍ SLOVA PODLE ŘECKÉ VERZE „B“

Vyprávění o utrpení Pána našeho Ježíše Krista a o jeho svatém vzkříšení, sepsané Židem Aineou, které přeložil z hebrejského jazyka do řeckého dialektu státní úředník Nikodém...)

1

1 Veleknězi a učenci Annáš, Kaifáš, Sémés a Dathaés, Gamaliel, Judas, Levi a Nefthalim, Alexandros a Jairos a ostatní Židé se poradili a přišli k Pilátovi, aby obžalovali Ježíše za mnoho jeho skutků. Říkali: „Víme o něm, že je synem tesaře Josefa, že jej porodila Maria, a on přitom tvrdí, že je synem Božím a králem. Dále znesvětčuje soboty a chce zrušit náš po otcích zděděný zákon.“ Na to řekl Pilát: „Co vlastně dělá a co chce zrušit?“ Židé odpověděli: „Máme zákon, že nesmíme nikoho v sobotu uzdravovat, ale on zlými skutky uzdravoval v sobotu mrzáky, hrbáče, a lidi s odumřelými údy, slepce a ochrnuté, hluché i lidi posedlé demony.“ Na to Pilát: „Jakými zlými skutky?“ A oni: „Je to kouzelník a s pomocí Belzebuba, pána démonů, vyhání demony a všechny si je podržuje.“ Na to jim Pilát řekl: „Ale to neznamená, že vyhání demony s pomocí nečistého ducha, ale s pomocí boha Asklépia.“

2 Tu Židé řekli Pilátovi: „Žádáme Tvé veličenstvo, abys ho předvolal před svou soudcovskou stolicí a vyslechl ho.“ Pilát je vybídl, aby předstoupili blíže k němu, a řekl: „Řekněte mi, jak můžu já – vladař – vyšetřovat krále?“ Na to oni: „My netvrdíme, že on je král, to on sám o sobě říká.“ Pilát k sobě povolal svého rychlého posla a řekl mu: „Nechť je Ježíš předveden šetrným způsobem.“ Posel odešel a když poznal Ježíše, poklonil se mu, vzal šátek, který měl přes ruku, rozprostřel ho na zemi a řekl: „Pane, jdi po něm a vejdi, volá tě vladař.“ Když Židé spatřili, co posel udělal, začali křičet na Piláta: „Proč jsi ho nedal předvolat vyvolavačem, ale svým poslem? A posel jakmile ho spatřil, mu projevil úctu hlubokou poklonou, rozprostřel na zem svůj šátek a dovolil mu, aby po něm krácel jako král.“

3 Pilát tedy k sobě povolal posla a řekl mu: „Proč jsi to udělal, žeš rozprostřel svůj šátek na zem a dovolil Ježíšovi, aby po něm krácel?“ Na to posel: „Pane vladaři, když jsi mne poslal do Jeruzaléma k Ale-

xandrovi, spatřil jsem Ježíše, jak sedí na oslu a děti Židů držely v ruce větve a volaly na něho, a jiní rozprostírali před ním své pláště se slovy: „Spas nás ty, jenž jsi na výsostech. Požehnan budiž, kdo přichází ve jménu Páně.“

4 Ale Židé začali křičet na posla: „Děti židů přece křičely hebrejsky, tak odkud víš, jak to je řecky?“ Posel na to řekl: „Zeptal jsem se někoho z Židů: Co znamená to, co křičí hebrejsky? A on mi to přeložil.“ Pilát se jich zeptal: „Jak to volali hebrejsky?“ Na to Židé: „Hosanna membrome baruchamma adonai.“ Pilát se jich ptal: „to hosanna a tak dále, co to znamená?“ Židé mu odpověděli: „Spas nás ty, jenž jsi na výsostech. Požehnaný budiž, kdo přichází ve jménu Páně.“ Na to Pilát: „Jestliže dosvědčujete slova, která řekly děti, v čem se pak dopustil chyby?“ Oni na to mlčeli. Vladař pak řekl poslovi: „Jdi ven a přiveď ho, jak budeš chtít.“ Posel se choval stejně jako dříve a řekl Ježíšovi: „Pane, vejdi, volá tě (k sobě) vladař.“

5 Když Ježíš vešel, zatím co praporečníci drželi praporce, tu se obrazy císařova poprsí na praporcích sklonily a hluboce se Ježíšovi poklonily. Když Židé viděli chování praporců, jak se sklonily a hluboce poklonily Ježíšovi, hlasitě křičeli na praporečníky. Pilát však řekl Židům: „Nedivíte se, že se obrazy císařova poprsí sklonily a hluboce poklonily Ježíšovi?“ Židé odpověděli Pilátovi: „Viděli jsme, jak praporečníci sklonili praporce a jak mu prokázali úctu.“ Oni řekli Pilátovi: „My jsme Řekové a chrámoví služebníci, proč bychom mu měli prokazovat úctu? Ačkoli jsme obrazy císařova poprsí drželi, samy o sobě se sklonily a poklonily se mu.“

6 Pilát pak řekl představeným synagogy a starším lidu: „Vyberte vy zdatné a silné muže, ať oni drží praporce, uvidíme, jestli se jim skloní.“ Židovští starší vybrali dvanáct zdatných a silných mužů a uložili vždy šesti, aby drželi praporce a postavili se před soudcovskou stolicí vladaře. Pilát pak řekl poslovi: „Vyveď ho z pretoria a přiveď ho zpátky, jak budeš chtít.“ Ježíš

s poslem tedy vyšli z pretoria. Nato Pilát zavolal ty, kteří předtím drželi obrazy císařova poprsí, a řekl jim: „*Přísahal jsem při blahu císařově, že vám dám useknout hlavu, jestliže se praporce při vstupu Ježíšově neskloní.*“ Pak vladař přikázal, aby Ježíš vstoupil podruhé. Posel se choval stejně jako poprvé a velmi prosil Ježíše, aby si stoupl na jeho šátek. A když Ježíš vstoupil, praporce se opět sklonily a hluboce se poklonily Ježíšovi.

2

1 Když to Pilát viděl, polekal se a chtěl vstát ze soudcovské stolice. Zatímco ještě k tomu sbíral odvalu, jeho žena mu poslala vzkaz: „*Nezačínej si nic s tím spravedlivým člověkem. Dnes mě kvůli němu pronásledovaly zlé sny.*“ Pilát k sobě povolal všechny Židy a řekl jim. „*Víte, že moje žena je zbožná a spíše se kloní k vám Židům.*“ Oni řekli: „*Ano, víme to.*“ Pilát na to: „*Podívejte se, žena mi poslala vzkaz: „Nezačínej si nic s tím spravedlivým člověkem, dnes mě kvůli němu pronásledovaly zlé sny.“ Židé Pilátovi odpověděli: „Copak jsme ti neřekli, že je to kouzelník? Podívej, teď poslal na tvou ženu sen.“*“

2 Pilát dal Ježíše přivést k sobě a řekl mu: „*Proč tito lidé svědčí proti tobě? Neřekneš k tomu nic?*“ Ježíš řekl: „*Kdyby neměli tu moc, neřekli by nic. Jeden každý z nich má moc nad svými ústy, aby mluvila dobře nebo špatně, je to jejich věc.*“

3 Starší z Židů odpověděli Ježíšovi: „*Co je naše věc? Za prvé ses narodil ze smilstva, za druhé tvoje narození v Betlémě vedlo k vraždění nemluvňátek, za třetí tvůj otec Josef a matka Maria uprchli do Egypta, protože nemohli volně žít mezi svým lidem.*“

4 Někteří z okolo stojících Židů, muži řádní, říkali: „*My neříkáme, že se zrodil ze smilstva, ale víme, že Josef se oženil s Marií, proto se on nenarodil ze smilstva.*“ Pilát pak řekl Židům kteří tvrdili, že byl počat ze smilstva: „*Toto vaše tvrzení není pravdivé, protože došlo ke sňatku, jak to*

říkají i zde vaši soukmenovci.“ Annáš a Kaifáš řekli Pilátovi: „*My všichni tady hlasitě voláme a nevěří se nám, že se narodil ze smilstva, ti zde jsou proselyté a jeho učedníci.*“ Pilát k sobě zavolal Annáše a Kaifáše a řekl jim: „*Co znamená proselyté?*“ Oni mu odpověděli: „*Narodili se jako děti Řeků a nyní se stali Židy.*“ Ti co prohlásili, že se nenarodil ze smilstva, Lazar, Asterios, Antonios, Jákob, Amnés, Zéras, Samuel, Izák, Finees, Kripos, Agrippa a Juda, na to odpovídali: „*Nenarodili jsme se jako proselyté, ale jsme děti Židů a říkáme pravdu, vždyť jsme byli i na svatbě Josefa a Marie.*“

5 Pilát předvolal těch dvanáct mužů, kteří prohlásili, že se Ježíš nenarodil ze smilstva, a řekl jim: „*Zapřísahám vás, při blahu císařově, zda je pravda, co jste řekli, že se nenarodil ze smilstva.*“ Řekli Pilátovi: „*My máme zákon, že nesmíme přísahat, protože je to hřích. Ať oni přísahají při blahu císařově, že není pravda, co jsme řekli my, pak ať propadneme smrti.*“ Pilát pak řekl Annášovi a Kaifášovi: „*Nemáte na to žádnou odpověď?*“ Annáš a Kaifáš na to řeknou Pilátovi: „*Těmto dvanácti se věří, že se nenarodil ze smilstva, ale my, všechen lid, hlasitě voláme, že se narodil ze smilstva, je kouzelník a tvrdí, že je synem Božím a králem, ale nevěří se nám.*“

6 Pilát pak nařídil, aby všechen lid odešel kromě oněch dvanácti, kteří prohlásili, že se nenarodil ze smilstva, a přikázal, aby se vzdálil i Ježíš. Pilát jim pak řekl: „*Z jakého důvodu ho chtějí usmrtit?*“ Odpověděli Pilátovi: „*Horlí proti němu, protože uzdravuje o šabat.*“ Pilát řekl: „*Chtějí ho usmrtit za dobrý skutek?*“ Na to oni: „*Ano.*“

3

1 Pilát plný hněvu vyšel z pretoria a řekl jim: „*Beru si Slunce za svědka, že na něm žádnou vinu nenalézám.*“ Židé odpověděli a řekli vladařovi: „*Kdyby nebyl zločincem, nebyli bychom ti ho vydali.*“ Pilát jim řekl: „*Vezměte si ho vy a suďte podle svého zákona.*“ Židé odpověděli Pilátovi: „*Nám není dovoleno nikoho popravít.*“ Na to řekl

Pilát: „*Vám Bůh řekl: „Nezabíjejte, ale mě to povolil?“*“

2 Pilát vešel opět do svého paláce, zavolal Ježíše zvlášť k sobě a řekl mu: „*Ty jsi král židovský?“* Ježíš odpověděl Pilátovi: „*Říkáš to sám od sebe, nebo ti to o mě řekli jiní?“* Pilát odpověděl Ježíšovi: „*Jsem snad i já Žid? Tvůj národ a velekněží mi tě vydali. Cos udělal?“* Ježíš řekl: „*Moje království není z tohoto světa. Kdyby mé království bylo z tohoto světa, moji služebníci by bojovali, abych nebyl vydán Židům; mé království však není odtud.*“ Pilát mu řekl: „*Jsi tedy přece král?“* Ježíš mu odpověděl: „*Ty (sám) říkáš, že jsem král. Já jsem se proto narodil a proto jsem přišel, aby každý, kdo je z pravdy, slyšel můj hlas.*“ Pilát mu řekl: „*Co je pravda?“* Ježíš mu řekl: „*Pravda z nebe.*“ A Pilát řekl: „*Na zemi není pravda?“* Ježíš na to řekl Pilátovi: „*Vidíš, jak ti, kteří říkají pravdu, jsou souzeni těmi, kteří mají na zemi moc.*“

4

1 Pilát nechal Ježíše v pretoriu, vyšel ven k Židům a řekl jim: „*Já na něm žádnou vinu nenalézám.*“ Židé mu na to řekli: „*On pravil „Mohu zbořit tento chrám a ve třech dnech jej vystavět.*“ Pilát řekl: „*Který chrám?“* Židé řekli: „*Ten, který postavil Šalomoun za čtyřicet šest let. A on říká, že jej zboří a postaví za tři dny.*“ Pilát jim na to řekl: „*Já nejsem vinen krví tohoto spravedlivého člověka, je to vaše věc.*“ Židé na to odpověděli: „*Krev jeho na nás a na naše děti.*“

2 Pilát k sobě povolal starší, kněze a levity a tajně jim řekl: „*Nedělejte to, za nic, z čeho jste jej obvinili, si smrt nezaslouží. Vaše obvinění se týká uzdravování a poskvrnění šabatu.*“ Starší, kněží a levité řekli: „*Rouhá-li se někdo vůči císaři, zaslouží si smrt nebo ne?“* Pilát řekl: „*Zaslouží si smrt.*“ Na to řekli Židé Pilátovi: „*Jestliže se někdo rouhá vůči císaři, zaslouží si smrt, a tento se rouhal vůči Bohu.*“

3 Vladař přikázal Židům, aby vyšli z pretoria, povolal k sobě Ježíše a řekl mu: „*Co mám s tebou udělat?“* A Ježíš řekl Pilátovi: „*Jak ti bylo dáno.*“ Pak Pilát řekl: „*Jak mi bylo dáno?“* Na to Ježíš řekl: „*Mojžíš a proroci předpověděli mou smrt a mé vzkříšení.*“ Židé naslouchali a když to uslyšeli, řekli Pilátovi: „*Nač máš dále poslouchat toto rouhání?“* Pilát řekl Židům: „*Je-li tato řeč rouhavá, vezměte si ho vy a odveďte ho do své synagogy a suďte ho pro rouhání podle svého zákona.*“ Židé řekli Pilátovi: „*V našem zákoně stojí, že pokud se člověk proviní proti člověku, zaslouhuje si čtyřicet ran bez jedné, a kdo se rouhá vůči Bohu, má být ukamenován.*“

4 Pilát jim řekl: „*Vezměte si jej vy a naložte s ním, jak chcete.*“ Na to řekli Židé Pilátovi: „*My chceme, aby byl ukřižován.*“ A Pilát řekl: „*Nezaslouží si, aby byl ukřižován.*“

5 Vladař se rozhlédl po okolo stojícím zástupu Židů, viděl, jak mnozí z Židů slzí, a řekl: „*Ne všechen lid si přeje, aby on zemřel.*“ Starší Židů na to řekli: „*Proto jsme přišli, celý lid, aby zemřel.*“ Pilát řekl Židům: „*Proč má zemřít?“* A Židé řekli: „*Protože řekl, že je synem Božím a králem.*“

5

1 Nikodém, jakýsi Žid, předstoupil před vladaře a řekl: „*Žádám tě, důstojný pane, dovol mi říci několik slov.*“ Pilát řekl: „*Mluv.*“ Na to řekl Nikodém: „*Já jsem řekl starším, kněžím a levitům i celému lidu židovskému v synagoze: „Co vy chcete udělat s tímto člověkem? Tento člověk činí mnohá znamení a divy, které nikdo neučinil ani neučiní. Pusťme ho a nechtějte mu udělat nic zlého. Jsou-li ta znamení, která činí od Boha, vytrvají, jsou-li od lidí, zaniknou. Vždyť i Mojžíš, když byl Bohem poslán do Egypta, učinil mnohá znamení, která mu Bůh přikázal učinit před faraónem, egyptským králem. Byli tam i faraónovi služebníci Jannés a Jambrés, i oni učinili nemálo znamení, která učinil Mojžíš, a Egyptané je měli za bohy, Janna a Jambra. Ale protože*

znamení, která učinili, nebyla od Boha, zahynuli oni i ti, kteří jim uvěřili. Proto teď propusťte tohoto člověka, nezaslouží si totiž smrt.“

2 Židé řekli Nikodémovi: „Ty ses stal jeho učedníkem a zastáváš se ho.“ Nikodém jim odpověděl: „Stal se snad vladař jeho učedníkem a zastává se ho proto? Nedal mu císař jeho hodnost?“ Židé byli rozhněvaní a skřípali zuby proti Nikodémovi. Pilát jim řekl: „Proč skřípete proti němu zuby, když jste slyšeli pravdu?“ Židé řekli Nikodémovi: „Přijmi jeho pravdu a postav se na jeho stranu.“ Na to řekl Nikodém: „Amen, amen, přijmu, co jste řekli.“

6

1 Jeden Žid přiběhl a požádal vladaře, aby směl promluvit. Vladař mu řekl: „Chceš-li něco říci, mluv.“ Žid prohlásil: „Třicet osm let jsem ležel na lůžku a trpěl bolestí. Když přišel Ježíš, mnozí lidé posedlí demony a ležící kvůli různým nemocem byli jím uzdraveni. Nade mnou se slitovali jacísi mladíci, chopili se mne i s mým lůžkem a přinesli mne k němu. Ježíš se na mne podíval, slitoval se nade mnou a řekl mi: „Vezmi své lože a jdi.“ Vzal jsem své lože a šel jsem.“ Židé řekli Pilátovi: „Zeptej se ho, který to byl den, kdy byl uzdraven.“ Uzdravený na to řekl: „V sobotu.“ Židé řekli: „Copak jsme ti to neříkali, že v sobotu uzdravuje a vyhání demony?“

2 Přiběhl jiný Žid a řekl: „Já jsem se narodil slepý, slyšel jsem hlas, ale tvář jsem neviděl. Když přicházel Ježíš, hlasitě jsem křičel: „Smiluj se nade mnou, synu Davidův!“ A on se nade mnou smiloval, vložil své ruce na mé oči a ihned jsem prohlédl.“ Přiběhl další Žid a řekl: „Byl jsem hrbatý a on mne slovem napravil.“ A další řekl: „Byl jsem malomocný a on mne slovem uzdravil.“

7

1 A jakási žena jménem Berniké zdálky volala a řekla: „Měla jsem krvácení, dotkla

jsem se lemu jeho pláště a krvácení, které trvalo dvanáct let, přestalo.“ Židé řekli: „Máme zákon, že ženu nelze brát za svědka.“

8

1 I jiní, množství mužů a žen, křičeli: „Tento muž je prorok a démoni jsou mu podřízeni.“ Pilát těm, kteří mu řekli, že mu jsou podřízeni démoni, řekl: „Proč i vaši učitelé se mu nepodřídili?“ Oni na to Pilátovi odpověděli: „To nevíme.“ Jiní pak ještě řekli, že mrtvého Lazara nechal vstát po čtyřech dnech z hrobu. Vladař se začal třást a řekl k celému zástupu Židů: „Proč chcete prolít nevinnou krev?“

9

1 Zavolal k sobě Nikodéma a těch dvanáct mužů, kteří řekli, že se nenarodil ze smilstva, a řekl jim: „Co mám udělat, když se lid začíná bouřit?“ Na to mu řekli: „My nic nevíme. To je jejich věc.“ Pilát pak opět k sobě povolal celý zástup Židů a řekl jim: „Víte, že je u vás zvykem o svátku nekvašených chlebů propustit vám jednoho vězně. Mám ve vězení jednoho odsouzeného vraha jménem Barabáš a zde tohoto Ježíše, který stojí před vámi a na němž neshledávám žádnou vinu. Koho vám mám propustit?“ A oni křičeli: „Barabáše.“ Pilát na to řekl: „Co tedy mám učinit s Ježíšem zvaným Mesiáš?“ Na to Židé řekli: „Ať je ukřižován.“ Ale někteří z Židů odpověděli: „Jestliže ho propustíš, nejsi přítel císařův, protože řekl, že je synem Božím a králem. Chceš tedy jej za vladaře, a ne císaře.“

2 Pilát se rozhněval a řekl Židům: „Váš lid se stále bouří a stavíte se na odpor svým dobrodincům.“ Židé mu odpověděli: „Kterým dobrodincům?“ Pilát jim řekl: „Jak jsem slyšel, váš Bůh vás vyvedl z tvrdého otroctví ze země egyptské a nechal vás bez úhony přejít po moři jako po souši, napojil vás vodou ze skály a dal vám zákon. A po tom všem jste rozhněvali svého

Boha a chtěli jste tele ulité z kovu. Vyvolali jste jeho hněv a on vás chtěl usmrtit. Mojžíš se pak za vás modlil, a proto jste unikli smrti. A nyní obviňujete mne, že nenávidím císaře.“

3 Pilát se zdvihl ze soudcovské stolice a chtěl odejít. Tu Židé křičeli a říkali: „*My víme, že králem je císař, a ne Ježíš. Ovšem i mudrci z východu mu přinesli dary jako králi. Když Herodes uslyšel od mudrců, že se narodil král, hledal ho, aby ho dal zabít. Jakmile se to Josef dozvěděl, vzal jej i jeho matku a utekli do Egypta. Když to Herodes uslyšel, dal pobít děti Židů narozené v Betlémě.“*

4 Když Pilát uslyšel tato slova, polekal se a umlčel křičící dav, a řekl jim: „*Takže to je ten, kterého hledal Herodes?*“ A Židé řekli: „*Ano, to je on.*“ Pilát vzal vodu, umyl si ruce před Sluncem a pravil: „*Já nejsem vinen krví tohoto spravedlivého; je to vaše věc.*“ A Židé opět křičeli: „*Krev jeho na nás a na naše děti!*“

5 Tehdy Pilát přikázal natáhnout závěs před stolicí, na níž seděl a řekl Ježíšovi: „*Tvůj národ tě usvědčil, že říkáš, že jsi král. Proto jsem prohlásil, abys byl bičován podle zákona zbožných císařů a pak, abys byl pověšen na kříž v zahradě, kde jsi byl zatčen, a Dysmas a Gestas, dva zločinci, nechť jsou ukřižováni s tebou.*“

10

1 I vyšel Ježíš z pretoria a oba zločinci s ním. Když přišli na (určené) místo, svlékli mu jeho roucho a oblékli mu bederní roušku, na hlavu mu posadili trnovou korunu. Stejně pověsili i oba zločince. Ježíš však řekl: „*Otče odpusť jim, vždyť nevědí, co činí.*“ A vojáci si rozdělili jeho šaty. Lid stál a díval se na něho. Velekněží a představení se mu posmívali a říkali si mezi sebou: „*Jiné zachránil, ať zachrání sám sebe, je-li tento synem Božím, ať sestoupí z kříže.*“ Posmívali se mu i vojáci, chodili k němu, podávali mu ocet se žlučí a říkali: „*Ty jsi židovský král, zachraň sám sebe.*“ Po vynesení rozsudku přikázal Pilát zapsat

jeho provinění na nápis řeckým, římským i hebrejským písmem tak, jak to řekli Židé, že je židovským králem.

2 Jeden ze zločinců, kteří viseli na kříži, mu řekl: „*Jestliže jsi Mesiáš, zachraň sebe i nás.*“ Dysmas ho okřikl: „*Ty se ani Boha nebojíš? Vždyť jsi sám odsouzen k stejnému trestu. A my jsme odsouzeni spravedlivě, dostáváme zaslouženou odplatu, ale on nic zlého neudělal.*“ Pak řekl Ježíšovi: „*Pamatuj na mne, pane, ve svém království.*“ Ježíš mu odpověděl: „*Amen, amen, pravím ti, dnes budeš se mnou v ráji.*“

11

1 Bylo kolem poledne, tu nastala tma po zemi až do tří hodin, protože se zatmělo slunce. Chránová opona se roztrhla v půli. A Ježíš zvolal mocným hlasem: „*Otče, baddach efkid ruel*“, což znamená: „*do tvých rukou odevzdávám svého ducha*“.¹ Jakmile to řekl, vypustil duši. Když setník viděl, co se stalo, velebil Boha a řekl, že tento člověk byl spravedlivý. A ti, kdo se v celých zástupech sešli na tu podívanou, když viděli, co se stalo, odcházeli bijíce se do prsou.

2 Setník ohlásil vladaři, co se stalo. Když to vladař a jeho žena vyslechli, byli velmi zarmoucení a onoho dne nejedli a nepili. Pilát poslal pro Židy a řekl jim: „*Viděli jste, co se stalo?*“ Oni řekli: „*Došlo k zatmění slunce jako obvykle.*“

3 Jeho známí stáli opodál, i ženy, které šly spolu s ním z Galileje, to viděly. Jakýsi muž jménem Josef, který byl členem rady,

¹ „Eli, Eli, lema sabachtani.“ Bože můj, bože můj, proč jsi mě opustil.

Dokonáno je.

„Abba, baddach efkid ruel.“ Otče, do tvých rukou poroučím svého ducha.
Telesti (lat.) ... dokonáno; Abba (hebr.) ... Otče; Ruah (hebr.) ... Duch svatý;

Hebrejská tradice si uchovala pro ducha slovo *ruach*, které je ženského rodu, a i syrská církev pro něj zachovává ženský rod, takže se pak mluví o svatém Duchu jako o Matce – viz.

<http://gnosis9.net/view.php?cisloclanku=2005120012>

z města Arimatie, a rovněž očekával království Boží, přišel k Pilátovi a požádal ho o Ježíšovo tělo, sňal je z kříže, zavinul je do čistého plátna a položil do hrobu vytesaného (ve skále), kde ještě nikdo nikdy nebyl pochován.

12

1 Když židé slyšeli, že Josef si vyžádal tělo Ježíšovo, hledali jeho i oněch dvanáct, kteří řekli, že Ježíš se nenarodil ze smilstva, i Nikodéma a mnohé jiné, kteří přiběhli k Pilátovi a oznámili Ježíšovy dobré skutky. Zatím co všichni zůstali skryti, ukázal se jim jen Nikodém, protože byl představeným Židů. A Nikodém jim řekl: „*Jak to, že jste přišli do synagogy?*“ Židé mu na to řekli: „*Jak to, že ty jsi přišel do synagogy? Ty jsi přece jeho důvěrník a ty se s ním budeš podílet na budoucím věku.*“ I řekl jim Nikodém: „*Amen, amen.*“ Na to k nim přistoupil i Josef a řekl jim: „*Proč se na mne zlobíte, že jsem si vyžádal Ježíšovo tělo? Podívejte se, zavinul jsem ho do čistého plátna, položil ho do svého hrobu a ke vchodu do jeskyně jsem přivalil kámen. Nejednali jste správně vůči spravedlivému, protože jste jej bez milosti ukřižovali a dokonce jste ho i probodli kopím.*“

Tu se Židé chopili Josefa a nařídili, aby byl zadržen až do prvního dne týdne, a řekli mu: „*Věz, že doba nedovoluje, abychom proti tobě něco udělali, protože už svítá sobota, ale věz, že nebudeš uznán za hodna hrobu, ale předhodíme tvé tělo nebeskému ptactvu.*“ Tu jim Josef řekl: „*To je řeč pyšného Goliáše, který tupil živého Boha a svatého Davida. Pravit Bůh skrze proroka: ‚Mně patří pomsta, já odplatím, praví Pán‘. A nyní ten, jehož tělo není obřezáno, ale je obřezáno jeho srdce, vzal vodu, umyl si ruce před sluncem a řekl: ‚Já nejsem vinen krví tohoto spravedlivého; je to vaše věc.‘ Vy jste Pilátovi odpověděli slovy: ‚Krev jeho na nás a na naše děti‘, a já se bojím, aby Boží hněv nepadl na vás a na vaše děti, jak jste řekli.*“

Když Židé uslyšeli tato slova, rozhněvali se v duši, chopili se Josefa a zavřeli ho do

domu, který neměl oken, strážci zůstali u dveří. Pak pevně zapečetili dveře tam, kde byl Josef zavřen.

2 V sobotu představení synagogy, kněží a levité rozhodli aby se všichni sešli v synagoze v první den týdne. Hned zrána se všechen zástup v synagoze radil, jakou smrtí mají Josefa usmrtit. Když zasedla rada, přikázali, aby byl potupně předveden. Ale když otevřeli dveře, nenašli jej. Všechen lid byl zděšen a byli ohromeni, protože našli pečetě zapečetěné a Kaifáš měl klíč. Pak už se neodvážili vztáhnout ruce na ty, kteří před Pilátem mluvili v Ježíšův prospěch.

3 Zatím co ještě seděli v synagoze a divili se kvůli Josefovi, přišli nějací muži ze stráže, které si Židé vyžádali od Piláta, aby střežili Ježíšův hrob, aby snad nepřišli jeho učedníci a neukradli ho, a ti oznámili představeným synagogy, kněžím i levitům, co se stalo: jak nastalo velké zemětřesení a „*viděli jsme anděla, který sestoupil z nebe, odvalil kámen z ústí jeskyně a usedl na něm. A zářil jako sníh a jako blesk. A my jsme se velmi polekali a leželi jsme jako mrtví. A slyšeli jsme hlas anděla, jak mluví k ženám, které zůstaly u hrobu: Vy se nebojte. Vím, že hledáte Ježíše, který byl ukřižován. Není zde, byl vzkříšen, jak řekl. Pojdte se podívat na místo, kde ležel Pán. Jděte rychle povědět jeho učedníkům, že byl vzkříšen z mrtvých a že je v Galileji.*“

13

1 Židé na to řekli: „*Ke kterým ženám mluvil?*“ Strážci odpověděli: „*Nevíme, které to byly.*“ Židé řekli: „*Ve kterou hodiš se to stalo?*“ A strážci řekli: „*O půlnoci.*“ Židé řekli: „*A proč jste ty ženy nezadrželi?*“ Strážci řekli: „*Protože jsme byli mrtví strachem a nedoufali jsme už, že spatříme denní světlo. A jak jsme je měli zadržet?*“ Židé řekli: „*Jako že Bůh žije, nevěříme vám.*“ Na to strážci řekli Židům: „*Tolik znamení jste viděli u tohoto člověka a neuvěřili jste, jak můžete věřit nám? Správně jste přísahali, jako že Bůh žije, vždyť i on žije.*“ A strážci pokračovali:

„My jsme slyšeli, že jste zavřeli člověka, který si vyžádal tělo Ježíšovo, že jste zapečetili dveře a když jste je otevřeli, nenašli jste ho. Vydejte nám Josefa a my vám vydáme Ježíše.“ Židé řekli: „Josef odešel do svého města.“ Strážci na to Židům řekli: „A Ježíš vstal z mrtvých, jak jsme to slyšeli od anděla, a je v Galileji.“

2 Když Židé vyslechli tato slova, velmi se polekali a řekli: „Jen aby nikdo tuto zprávu neslyšel, aby se pak všichni nepřiklonili k Ježíšovi.“ Židé se pak poradili, složili dostatek peněz a dali je vojákům s pokynem: „Řekněte, že jeho učedníci přišli v noci a ukradli ho, když jste spali. A do slechne-li se to vladař, my to urovnáme a postaráme se, abyste neměli těžkosti.“ Oni si peníze vzali a udělali to tak, jak se jim řeklo.

14

1 Jakýsi kněz Finees, učitel Adas a levita Angaios přišli z Galileje do Jeruzaléma a vyprávěli představeným synagogy, kněžím a levitům: „Viděli jsme Ježíše s jeho učedníky, jak sedí na hoře zvané Mamlich a říká svým učedníkům: ‚Jděte do celého světa a kažte všemu stvoření. Kdo uvěří, a přijme křest, bude spasen, kdo však neuvěří, bude odsouzen. Ty, kdo uvěří, budou provázet tato znamení: Ve jménu mém budou vyhánět démony a mluvit novými jazyky, budou brát hady do rukou a vypijí-li něco smrtícího, nic se jim nestane; na choré budou vkládat ruce a uzdraví je.‘ Zatímco Ježíš ještě mluvil k svým učedníkům, viděli jsme, jak byl vzat vzhůru do nebe.“

2 Starší, kněží a levité řekli: „Vzdejte slávu Bohu Izraele, a vyznejte mu, jestli jste slyšeli a viděli to, co jste vyprávěli.“ Ti, kteří to vyprávěli, řekli: „Jako že žije Pán, Bůh, našich otců Abrahama, Izáka a Jáкова, to jsme slyšeli a viděli jsme ho, jak byl vzat vzhůru na nebe.“ Starší, kněží a levité jim řekli: „Přišli jste kvůli tomu, abyste nám přinesli tuto zprávu, nebo jste se přišli pomodlit k Bohu?“ Oni řekli: „Pomodlit se k Bohu.“ Starší, velekněží a levité jim na to řekli: „Jestliže jste se přišli pomodlit

k Bohu, k čemu byl ten žvást, který jste vyžvanili před celým lidem?“ Kněz Finees, učitel Adas a levita Angaios řekli představeným synagogy, kněžím a levitům:

„Jestliže tato slova, která jsme pronesli o tom, co jsme viděli, jsou hříchem, podívejte se, stojíme tu před vámi, naložte s námi, jak se vám zdá být správné.“ Oni vzali zákon a zavázali je přísahou, že už nikdy nebudou nikomu sdělovat tuto zprávu. Dali jim pak jíst a pít a poslali je pryč z města, když jim předtím dali i peníze, a tři muže jako doprovod, aby se vzdálili až do Galileje a oni odešli z města.

3 Když oni muži odešli do Galileje, shromáždili se velekněží, představení synagog a starší v synagoze, zavřeli bránu, začali velmi naříkat a říkali: „Proč se stalo toto znamení v Izraeli?“ Annáš a Kaifáš řekli: „Proč hlučíte, proč pláčete? Copak nevíte, že jeho učedníci dali strážcům hrobu dost peněz, (odnesli jeho tělo) a poučili je, aby řekli, že sestoupil anděl a odvalil kámen od brány hrobu?“ Kněží a starší řekli: „Budiž, učedníci ukradli jeho tělo, ale jak vstoupila do těla duše a jak to, že on pobývá v Galileji?“ (Protože oni na to nemohli odpovědět, jen stěží řekli: „Nesmíme věřit neobřezaným.“)

15

1 Nikodém vstal a vystoupil před radou se slovy: „Správně mluvíte. Lide Páně, víte, že muži, kteří přišli z Galileje, jsou bohabojní a zámožní, nenávidí chamtivost a jsou mírumilovní. I oni pod přísahou prohlásili: ‚Viděli jsme Ježíše s jeho učedníky na hoře Mamlich, učil tam tomu, co jste od nich slyšeli, a viděli jsme, jak byl vzat na nebe.‘ A nikdo se jich nezeptal, jakým způsobem (tam) byl vzat. Vždyť jak nás tomu učila kniha Svatého písma, i Eliáš byl vzat na nebe, Eliáš křičel silným hlasem, Eliáš hodil svůj plášť na Elišu, Eliáš hodil plášť na Jordán, přešel ho a přišel do Jericha. Proroctví žáci mu vyšli vstříc a řekli: ‚Elišo, kde je tvůj pán Eliáš?‘ A on jim řekl, že byl vzat na nebe. A oni řekli Elišovi: ‚Neuchvátil ho nějaký

duch a nemrštil jím na nějakou horu? Nuže vezměme své žáky a hledejme ho.‘ Přemluvili Elíšu a on odešel s nimi. I hledali ho tři dny, a nenašli ho. I poznali, že byl vzat (na nebe).

Nyní mě vyslechněte, pošleme na všechny hory Izraele a podívejme se, jestli nebyl Kristus pozdvižen duchem a nebyl svržen na nějakou horu.“

Ta řeč se všem zalíbila. Poslali na každou horu Izraele a hledali Ježíše a nenalezli ho, ale našli Josefa v Arimatii a nikdo se neodvážil ho zadržet.

2 I oznámili starším, kněžím a levitům: *„Obešli jsme všechny hory Izraele a Ježíše jsme nenašli, ale Josefa jsme našli v Arimatii.“* Když slyšeli o Josefovi, zardovali se a provolávali slávu Bohu Izraele. Poté se představení synagogy, kněží a levité poradili, jakým způsobem se mají setkat s Josefem, vzali svitek papyru a napsali Josefovi toto:

„Mír s tebou. Víme, že jsme se prohřešili vůči Bohu i vůči tobě a pomodlili jsme se k Bohu Izraele, abys uznal za hodno vrátit se ke svým otcům a ke svým dětem, protože nás všechny zachvátil smutek. Když jsme otevřeli dveře a nenašli jsme tě, poznali jsme, že jsme pojali proti tobě špatný úmysl, ale Hospodin se tě ujal a sám Hospodin rozbil náš úmysl, který jsme pojali proti tobě, vážený otče Josefe.“

3 Pak vybrali ze všeho Izraelského lidu sedm mužů nakloněných Josefovi, které uznával i sám Josef, a představení synagogy, kněží a levité jim řekli: *„Pohleďte, jestliže převezme náš dopis a přečte jej, vězte, že přijde s vámi k nám. Jestliže jej ale nepřečte, vězte, že je na nás rozezlen, pak jej obejměte a v míru se vraťte k nám.“* Muži přišli k Josefovi, poklonili se mu a řekli mu: *„Mír s tebou.“* A on řekl: *„Mír s vámi a s celým lidem Izraele.“* Oni mu pak odevzdali svitek s dopisem. Josef ho přijal a přečetl, políbil ho a velebil Boha slovy: *„Buď pochválen Pán Bůh, který osvobodil Izrael od toho, aby neprolil nevinnou krev, buď pochválen Pán za to, že poslal svého anděla, a ten mě přijal pod*

svá křídla.“ Pak jim nabídl pohoštění, oni tam jedli, pili a ulehli ke spánku.

4 Za rozbřesku se pomodlili, Josef osedlal svou oslici, vydal se na cestu s oněmi muži a přišli do svatého města Jeruzaléma. Všechen lid vyšel vstříc Josefovi a volali: *„Mír tvému příchodu.“* On pak řekl všemu lidu: *„Mír s vámi.“* a políbil ho všechen lid. Lid se pak s Josefem pomodlil a byli rozrušeni pohledem na něho. Nikodém jej přijal do svého domu a uspořádal mu velkolepé přijetí, pozval Annáše a Kaifáše, starší, kněze a levity do svého domu. Pak se radovali, jedli a pili s Josefem, zazpívali pochvalnou píseň a každý šel do svého domu. Josef zůstal v Nikodémově domě.

5 Nazítří v pátek zrána přišli předsedající synagogy, kněží a levité do Nikodémova domu, Nikodém jim vyšel vstříc a řekl: *„Mír s vámi.“* A oni řekli: *„Mír s tebou a s Josefem a s celým tvým domem i s celým domem Ježíšovým.“* Nikodém je uvedl do svého domu. I usedla celá rada a Josef se posadil mezi Annáše a Kaifáše. Nikdo se neodvážil promluvit k němu slovo. A Josef řekl: *„Proč jste mě zavolali?“* Pokynuli Nikodémovi aby promluvil k Josefovi. Nikodém otevřel ústa a řekl Josefovi: *„Otče, víš, že vážení učitelé, kněží a levité, chtějí od tebe slyšet tvůj výrok.“* Na to Josef řekl: *„Ptejte se.“* Annáš a Kaifáš vzali Zákon a vzali Josefa pod přísahu slovy: *„Vzdej slávu Bohu Izraele a doznej se před ním. Tak jako Achar, když jej vzal pod přísahu prorok Jozue, nepřisahal křivě, ale doznal mu všechno a nezatajil mu ani slovo. Ani ty nezataj před námi ani jedno slovo.“* Na to řekl Josef: *„Nezatajím vám ani slovo.“* Oni pak řekli: *„Mrzelo nás velice, že sis vyžádal tělo Ježíšovo, zavinul jsi ho do čistého plátna a uložil do hrobu. Proto jsme tě zavřeli do domu bez oken, dveře jsme zavřeli a zapečetili a strážci hlídali místo, kde jsi byl zavřený. Když jsme dveře otevřeli v první den týdne, nenašli jsme tě a velmi nás to mrzelo a celý lid Páně byl velmi ohromen až do včerejška. A nyní nám řekni ty, co se s tebou stalo.“*

6 Josef jim řekl: „Zavřeli jste mě v pátek o desáté hodině a zůstal jsem tam celou sobotu. O půlnoci, když jsem stál a modlil se, dům, do něhož jste mě zavřeli, se zdvihl ve čtyřech rozích a spatřil jsem před svými očima jakoby světelný blesk. Dostal jsem strach a padl jsem na zem. Tu mne kdosi uchopil za ruku a vytáhl mne z místa, kde jsem upadl, a snesla se na mne jakoby vlhkost vody od hlavy až k nohám a mé nozdry ovanula vůně myrhy. Pak osušil mou tvář, políbil mne a řekl mi: „Neboj se Josefe, otevři oči a podívej se, kdo s tebou mluví.“ Když jsem zvedl zrak, uviděl jsem Ježíše. Přepadl mne strach, myslel jsem, že je to strašidlo a odříkával jsem (desatero) přikázání. A on je odříkával se mnou. A jak dobře víte, strašidlo, když se s někým setká a uslyší přikázání, se dá na útěk. Když jsem viděl, že je odříkává se mnou, oslovil jsem jej: „Rabbi Elijáši.“ A on mi řekl: „Nejsem Elijáš.“ Já jsem mu řekl: „Kdo jsi, Pane?“ A on řekl: „Já jsem Ježíš, jehož tělo sis vyžádal od Piláta, oděl jsi mne do čistého plátna, na mou tvář jsi položil potní roušku, uložil jsi mne do svého nového hrobu a ke dveřím jeskyně jsi přivalil velký kámen.“ Řekl jsem tomu, kdo ke mně mluvil: „Ukaž mi místo, kam jsem tě uložil.“ On mne odnesl a ukázal mi místo, kam jsem ho uložil, leželo tam plátno i potní rouška na jeho tvář i poznal jsem, že je to Ježíš. Pak mne vzal za ruce a postavil mne do mého domu, ačkoli dveře byly zavřeny, přivedl mne k mému loži a řekl mi: „Mír s tebou.“ Políbil mne a řekl: „Čtyřicet dní nevycházej ze svého domu. Podívej se, jdu ke svým bratrům do Galileje.““

16

1 Když představení synagogy, kněží a levité uslyšeli od Josefa tato slova, byli jako mrtví, padli na zem a postili se až do deváté hodiny. Nikodém a Josef povzbudili Annáše, Kaifáše, kněží a levity slovy: „Vstaňte a postavte se na nohy, okuste chléb a posilte své duše, poněvadž zítra je šabat Páně.“ A oni vstali a pomodlili se k Bohu, najedli se a napili a každý muž odešel do svého domu.

2 O šabatu usedli naši učitelé i kněží a levité, disputovali a říkali: „Jaký hněv nás to zasáhl? Vždyť známe jeho otce i matku.“ Nato řekl učitel Levi. „Vím, že jeho rodiče jsou bohobojní, dodržují modlitby a třikrát ročně odevzdávají desátek. A když se narodil Ježíš, přinesli jej jeho rodiče sem a obětovali Bohu oběti i zápalné oběti. A když ho vzal velký učitel Simeon do náruče, řekl: „Nyní propouštíš v pokoji svého služebníka, Pane, podle svého slova, neboť mé oči viděly tvé spasení, které jsi připravil přede všemi národy, světlo, jež bude zjevením pohanům, slávu pro tvůj lid Izrael.“ A Simeon jim požehnal a řekl jeho matce Marii: „Podávám ti dobrou zprávu o tomto dítěti.“ Na to Maria řekla: „Dobrou?“ A Simeon jí řekl: „Dobrou. Hle, on jest dán k pádu i povstání mnohých v Izraeli a jako znamení, kterému se budou vzpírat – i tvou vlastní duší pronikne meč – aby vyšlo najevo myšlení mnohých srdcí.““

3 Řekli učitelé Levimu: „Jak ty to víš?“ Levi jim na to řekl: „Nevíte, že jsem se od něho naučil zákonu?“ A rada mu řekla: „Chceme vidět tvého otce.“ I poslali pro jeho otce. A když se ho zeptali, řekl jim: „Proč jste neuvěřili mému synovi? Sám blažený a spravedlivý Simeon jej naučil zákonu.“ Rada řekla: „Rabbi, Levi, je slovo, které jsi pronesl, pravdivé?“ A on řekl: „Je pravdivé.“ Představení synagogy, kněží a levité si řekli. „Nuže pošleme do Galileje pro ony tři muže, kteří přišli a vyprávěli o jeho učení a nanebevzetí, ať nám řeknou, jak viděli, že byl vzat na nebe.“ A tato řeč se všem zalíbila. Pak odeslali ty tři muže, kteří již s nimi odešli do Galileje, a řekli jim: „Řekněte rabbi Adasovi, rabbi Fineovi a rabbi Angaiovi: „Mír s vámi a se všemi, kteří jsou s vámi. Poté, co došlo v radě k velké rozpravě, byli jsme posláni k vám, abychom vás pozvali do svatého města Jeruzaléma.““

4 Mužové odešli do Galileje a našli je, jak zasedají a studují zákon a pozdravili je v míru. Mužové v Galileji řekli těm, kteří přišli k nim: „Mír celému Izraeli.“ A oni řekli: „Mír s vámi.“ A oni jim zase řekli:

„Proč jste přišli?“ I řekli ti, co k nim byli odesláni: „Volá vás k sobě rada ve svatém městě Jeruzalémě.“ Když muži uslyšeli, že si je vyžaduje rada, pomodlili se k Bohu, usedli s muži ke stolu, najedli se a napili, pak vstali a v míru odešli do Jeruzaléma.

5 Nazítří usedla rada v synagoze a tázala se jich a řekla: „Skutečně jste spatřili Ježíše sedícího na hoře Mamilch, jak učí svých dvanáct učedníků, a viděli jste, jak byl vzat na nebe?“ A muži jim odpověděli a řekli: „Tak, jak jsme spatřili, že byl vzat na nebe, tak jsme to i řekli.“

6 Annáš řekl: „Rozdělte je, abychom viděli, bude-li jejich řeč souhlasit.“ Rozdělili je a jako prvního zavolali Adase a řekli mu: „Jak jsi viděl, že byl Ježíš vzat na nebe?“ Na to řekl Adas: „Když ještě seděl na hoře Mamilch a učil své učedníky, spatřili jsme oblak, který zastínil jeho i jeho učedníky, a ten oblak ho vyzdvihl na nebe a jeho žáci leželi tvářemi k zemi.“ Pak zavolali kněze Finea a zeptali se ho a řekli: „Jak jsi viděl, že Ježíš byl vzat na nebe?“ A on promluvil stejně. A zeptali se opět Angaia, i on promluvil stejně. I řekla rada: „Mojžíšův zákon obsahuje toto: „Podle výpovědi dvou, nebo tří svědků bude vynešen výrok.“ Tu řekl učitel Buthem: „Je psáno v zákonu: I chodil Henoch s Bohem. A nebylo ho, neboť ho bůh vzal.“ Učitel Jairus řekl: „Slyšeli jsme i o smrti svatého Mojžíše, ačkoli jsme ji neviděli. Je totiž psáno v zákonu Hospodinově: I zemřel Mojžíš podle výpovědi Hospodinovy a nikdo až dodnes nezná jeho hrob.“ A rabbi Levi řekl: „Co znamená to, co řekl rabbi Simeon, jakmile spatřil Ježíše: ‚Hle, on jest dán k pádu i k povstání mnohých v Izraeli a jako znamení, kterému se budou vzpírat.‘“ A rabbi Izák řekl: „Je psáno v zákonu: Hle, posílám před tebou posla, který půjde před tebou, aby tě opatroval na každé dobré cestě, protože na ní se vzývá moje jméno.“

7 Tehdy Annáš a Kaifáš řekli: „Správně jste řekli, co je psáno v zákonu Mojžíšově, že nikdo neviděl Henochovu smrt a nikdo se nezmínil o Mojžíšově smrti. Ale Ježíš se

zodpovídal Pilátovi, viděli jsme, jak dostával rány a plivance do obličejů a že vojáci na něho vložili trnovou korunu, že byl bičován a že Pilát vynesl rozhodnutí, že byl ukřižován na Lebce, a dva lupiči s ním, že mu dali pít ocet se žlučí, že vojín Loginus probodl jeho bok kopím, že náš vážený otec Josef si vyžádal jeho tělo, a že, jak on říká, vstal z mrtvých a, jak říkají tři učitelé: „Viděli jsme jak byl vzat na nebe“, a že rabbi Levi svými slovy dosvědčil to, co řekl Simeon, který řekl: „Hle, on jest dán k pádu i k povstání mnohých v Izraeli a jako znamení, kterému se budou vzpírat“. I řekli všichni učitelé k celému lidu Páně: „Je-li tento výrok od Pána a je-li podle vás hoden obdivu, poznejte vězte, dome Jákobův, že je psáno: Každý, kdo byl pověšen na dřevu, je zlořečený. A jinde Písmo učí: Bohové, kteří neudělali nebe ani zemi, zahynou.“ I řekli si navzájem kněží a levité: „Pakliže jeho památka potrvá až do Somma zvaného Jóbel, vězte, že bude vládnout na věky a vytvoří si nový lid.“ Tehdy přikázali představení synagogy, kněží a levité celému lidu Izrael: „Zlořečený budiž muž, který se bude klanět výtvaru lidské ruky, a zlořečený budiž muž, který se bude klanět stvořenému více než tvůrci.“ I řekl celý lid: „Amen, amen.“

8 A oslavil všechen lid Pána a řekl: „Bud' pochválen Pán, který dal lidu Izraele podle všeho, co řekl. Neztratilo se jediné slovo ze všeho toho dobrého, o čem mluvil k svému služebníkovi Mojžíšovi. Kéž je Pán náš Bůh s námi tak, jak byl i s našimi otci, nechť nás neopustí, nechť nás neotupí tak, že bychom nechtěli k němu naklonit svá srdce, že bychom nechtěli kráčet po všech jeho cestách, zachovávat jeho příkazy a nařízení, která uložil našim otcům. A Pán bude králem onoho dne nad veškerou zemí a bude jediným pánem, a jeho jméno bude jedno – Pán náš král. On nás spasí. Není nikoho, kdo by ti byl roven, Pane. Jsi velký, Pane a velké je tvé jméno. Uzdrav nás svou mocí, Pane, a budeme uzdraveni, spas nás, Pane a budeme spaseni, protože jsme tvůj podíl a dědictví. Pán neopustí svůj lid kvůli

svému velkému jménu, protože Pán nás od počátku učinil svým lidem.“

Když jej oslavili a zazpívali chvalozpěv, odešel každý muž do svého domu a oslavoval Boha, protože jeho je sláva na věky věků, amen.

KRISTŮV SESTUP DO PEKEL

17

1 Řekl Josef: „*Proč se divíte, že Ježíš byl vzkříšen? Na tom není nic divného, ale podivné je, že nebyl vzkříšen sám, ale že vzkřísil i mnoho jiných, kteří se ukázali před mnoha lidmi v Jeruzalémě. A neznáte-li dosud ostatní, tedy znáte přece Simeona, který vzal do náručí Ježíše, a jeho dva syny, které (Ježíš) vzkřísil. My jsme je totiž nedávno pohřbili. Nyní lze vidět, že jejich otevřené hroby jsou prázdné a oni žijí a pobývají v Arimatii. Poslali jsme tedy lidi a ti našli jejich hroby otevřené a prázdné.“* Pak řekl Josef: „*Pojďme do Arimatie a najděme je.“*

2 Tehdy vstali velekněží Annáš a Kaifáš, Josef, Nikodém a Gamaliel a ostatní s nimi a odešli do Arimatie a našli tam ty, o nichž Josef mluvil. Pomodlili se a pozdravili navzájem. Pak šli s nimi do Jeruzaléma přivedli je do synagogy, zavřeli pevně dveře, položili do středu Starý zákon Židů a poté jim velekněží řekli: „*Chceme, abyste přísahali při Bohu Izraele a při Adonai-ovi a řekli po pravdě, jak jste vstali z mrtvých a kdo vás vzkřísil z mrtvých.“*

3 Jakmile to vzkříšení uslyšeli, udělali na svých tvářích znamení kříže a řekli velekněžím: „*Dejte nám papír, inkoust a pero z rákosy.“* Přinesli jim to tedy a když usedli, napsali toto:

18

1 Pane Ježíši Kriste, vzkříšení a živote světa, dej nám milost, abychom vyprávěli o tvém vzkříšení a o zázracích, které jsi vykonal v Hádu. My jsme byli v Hádu se všemi od věků zesnulými.

O půlnoční hodině vyšlo v oné temnotě jakoby světlo sluneční a zazářilo, takže svítilo na nás na všechny a viděli jsme se navzájem. A ihned náš otec Abraham spolu s patriarchy a proroky si plni radosti řekli: „*Toto světlo pochází z velkého osvětlení.“* Prorok Izajáš, který tam byl přítomen, řekl: „*Toto světlo je od Boha a od Syna a od Ducha svatého, které jsem prorokoval za svého života slovy: „Země Zabalón a země Neftalí, lid sedící ve velké temnotě, uvidí velké světlo.“*

2 Potom vystoupil do středu jiný asketa z pouště a patriarchové mu řekli: „*Kdo jsi?“* On řekl: „*Já jsem Jan, poslední z proroků, který jsem urovnal cesty syna Božího a hlásal jsem lidu pokání pro odpuštění hříchů. A syn Boží přišel ke mně a jakmile jsem ho zdálky spatřil, řekl jsem k lidu: ‚Hle, beránek Boží, který snímá hřích světa.‘* A svou rukou jsem ho pokřtil v řece Jordánu a spatřil jsem, jak Duch svatý na něho sestupuje jako holubice a uslyšel jsem hlas Boha a Otce, jak říká: ‚*Toto je můj milovaný Syn, jehož jsem si vyvolil.‘* A proto mne poslal i k vám, abych ohlásil, že sem přichází jednorozený syn Boží, aby byl spasen, kdokoli v něj uvěří. Kdo v něj neuvěří, bude odsouzen. Proto říkám vám všem, abyste se mu všichni poklonili, jakmile ho spatříte, protože pouze nyní je pro vás čas k pokání za to, že jste se na marném horním světě klaněli bůžkům, a za to, že jste hřešili. Není možno, aby k tomu došlo jindy.“

19

1 Když tedy Jan takto poučil obyvatele Hádu a když to uslyšel první stvořený (člověk) praotec Adam, řekl synovi Šétovi: „*Synu můj, chci, abys řekl praotcům lidského rodu a prorokům kam jsem tě poslal, když jsem ulehl k smrti.“* Šét řekl: „*Proroci a patriarchové, slyšte: Můj otec Adam, první stvořený člo-*

věk, když ulehl k smrti, mne poslal, abych se poblíž rajske brány pomodlil k Bohu, aby mne jeho anděl dovedl k stromu smilování, abych tam načerpával olej a pomazal jím svého otce, aby povstal z nemoci. A to jsem i učinil. Po modlitbě přišel anděl Páně a řekl mi: „Šéte, o co žádáš? O olej, který uzdravuje nemocné nebo o strom, z něhož teče tento olej, kvůli nemoci svého otce? To nemůžeš teď dostat. Odejdi tedy a řekni svému otci, že po uplynutí 5500 let od stvoření světa sestoupí na zem jednorozený syn Boží, který se stane člověkem, a ten jej pomaze tímto olejem, a vzkřísí ho z mrtvých, vodou a Duchem svatým omyje jeho i jeho potomky, a tehdy bude vyléčen z každé nemoci. Teď je to nemožné.“ Když to patriarchové a proroci uslyšeli, velice se zaradovali.

20

1 Zatímco se všichni takto radovali, přišel Satan, dědic temnoty, a řekl Hádovi: „Ty všežroute nenasytný, slyš má slova: Kdosi z národa židovského zvaný Ježíš se nazývá synem Božím. Ale protože je člověkem, Židé ho ukřižovali s mou pomocí. A když nyní zemřel, připrav se, abychom ho zavřeli zde. Vždyť já vím, že je člověkem, a slyšel jsem, jak sám říkal, že jeho duše je smutná až k smrti. Způsobil mi i mnoho zla na horním světě, když ještě pobýval se smrtelníky. Všude, kde nacházel mé služebníky, pronásledoval je, a všechny lidi, které jsem učinil hrbatými, slepými, zmrzačenými a malomocnými a podobně, uzdravoval pouhým slovem, a mnohé, které jsem chtěl již pohřbít, i ty oživil opět pouhým slovem.“

2 Hádés řekl: „A on je tak mocný, že to může činit pouhým slovem? Můžeš se mu, je-li takový, vůbec postavit? Zdá se mi, že takovému se nikdo nemůže postavit. Říkáš-li, že jsi od něho slyšel, že se bojí smrti, pak to říkal žer-

tem a posměšně a chtěl tě uchopit svou mocnou rukou. A běda, běda tobě na všechn věk.“ Satan řekl: „Všežroute nenasytný, Hádé, to ses tak polekal, když jsi slyšel o našem společném nepříteli? Já jsem se nelekl, ale zapůsobil jsem na Židy a oni ho ukřižovali, napojili ho žlučí s octem. Připrav se tedy, abys ho pevně uchopil, až přijde.“

3 Hádés odpověděl: „Dědici temnot, synu záhuby, d'áble, nyní jsi mi řekl, že mnohé, které jsi připravil k pohřbu, on oživil pouhým slovem. A jestliže jiné osvobodil z hrobu, jak a jakou silou ho zadržím? Já jsem před krátkou dobou pohltil jakéhosi člověka jménem Lazar, a za chvíli kdosi z živých jej silou pouhého slova vyrval z mého nitra. Myslím, že je to ten, o němž mluvíš. Pakliže přijmeme odtamtud jeho, bojím se, aby nás nějak neohrozili i ti ostatní. Podívej, už cítím, že se stávají neklidnými všichni, které jsem od věků pohltil, bolí mne břicho a zdá se mi, že když mi byl prve vyrván Lazar, bylo to špatné znamení. Vylétl ode mne ne jako mrtvý, ale jako orel. Tak rychle ho země ze sebe vydala. Proto tě zapřísahám, pro tvé i mé dobro, nevod' ho sem. Myslím totiž, že sem přichází, aby vzkřísil všechny mrtvé. A to ti říkám, při temnotě, která nám patří, jestliže ho sem přivedeš, nezůstane mi už nikdo z mrtvých.“

21

1 Zatímco Satan a Hádés takto spolu rozmlouvali, zazněl hlas mocný jako hrom: „Necht' vaši představení zvednou věčné brány, ať vejde Král slávy.“ Když to Hádés uslyšel, řekl satanovi: „Vyjdi, jsi-li mocný a postav se mu.“ Satan tedy vyšel ven. Pak Hádés řekl svým démonům: „Zavřete dobře a pevně kovové brány a železná břevna, mějte v moci zámky, stůjte vzpřímeně a dávejte pozor na všechno. Jestliže

totiž on sem vejde, pak běda, běda, zmocní se nás.“

2 Když to praotcové uslyšeli, začali ho všichni urážet a říkali: „Všežroute nenasytný, otevři, aby vešel Král slávy.“ Prorok David řekl: „Nevíš slepče, že o tom hlasu, o onom zvedněte brány jsem prorokoval, když jsem byl živ na světě?“ Izajáš řekl: „Já jsem to předvídal a osvícen Duchem svatým jsem napsal: Mrtví obživnou a (mrtví) v hrobech budou vzkříšeni a plesat budou obyvatelé země i kde je, smrti, tvá zbraň? Kde je, Háde, tvé vítězství?“

3 A zase se ozval hlas: „Zvedněte brány!“ Když Hádés uslyšel hlas podruhé, odpověděl jako by nerozuměl a řekl: „Kdo to je Král slávy?“ A andělé Páně řekli: „Hospodin silný a mocný, Hospodin mocný v boji.“ Při tomto hlasu se kovové brány rozbily, železná břevna se zlomila a všichni spoutaní mrtví byli zbaveni pout a my s nimi. A vešel Král slávy jako člověk a všechny temnoty Hádu se naplnily světlem.

22

1 Hádés ihned vykřikl: „Byli jsme poraženi, běda nám. Ale kdo jsi ty, který máš tak velikou moc a sílu? A kdo jsi ty, který sem přicházíš bez hříchu, který se zdáš být malým, a máš velikou moc, který jsi nízký i vysoký, otrok i pán, voják i král, který máš moc nad mrtvými i živými? Který jsi byl přibit na kříž, uložen do hrobu a sotva ses stal svobodným, zlomil jsi veškerou naši moc? Jsi snad Ježíš, o němž nám říkal archisatrapa Satan, že máš skrze kříž a smrt zdědit celý svět?“

2 Tehdy Král slávy uchopil archisatrapu Satana za hlavu, předal ho andělům a řekl: „Železy mu spoutejte ruce, a nohy, šíjí i ústa.“ Pak ho předal Hádovi a řekl: „Vezmi a drž ho pevně až do mého druhého příchodu.“

23

1 Hádés uchopil satana a říkal mu: „Belzebube, dědici ohně a pekla, nepříteli svatých, co tě přimělo k tomu, abys způsobil, že byl ukřižován Král slávy, aby on pak přišel sem, a zbavil nás moci? Obrát se a viz, že ve mně nezůstal ani jeden mrtvý, ale že vše, co jsi získal díky dřevu poznání, jsi ztratil kvůli dřevu kříže, veškerá tvá radost se obrátila v zármutek a tím, že jsi chtěl usmrtit Krále slávy, jsi usmrtil sám sebe. Poněvadž jsem tě tedy převzal, abych tě pevně držel ve své moci, ze zkušenosti poznáš, jaké zlo ti způsobíme. Ty arcidáble, příčino smrti, kořene hříchu, cíli všeho zla, co zlého jsi shledal na Ježíšovi, že jsi usiloval o jeho záhubu? Jak ses odvážil spáchat takovou špatnost? Jak sis usmyslil přivést do této temnoty takového člověka, který tě připravil o všechny od věků zemřelé?“

24

1 Zatímco Hádés takto mluvil k Satanovi, Král slávy napřáhl pravici, uchopil a vzkřísil praotce Adama. Pak se otočil a řekl ostatním: „Sem ke mně všichni, kteří jste byli usmrceni kvůli dřevu, jehož se tento dotkl. Hleďte, já jsem ten, který vás všechny křísí skrze dřevo kříže.“ Potom všechny pustil ven a praotec Adam, na němž bylo patrné, že je plný radosti, řekl: „Děkuji tvé vznešenosti, Pane, že jsi mne vyvedl vzhůru z nejhlubšího Hádu.“ A stejně promluvili i všichni proroci a svatí: „Děkujeme ti, Kriste, spasiteli světa, že jsi vyvedl ze záhuby náš život.“

2 Když toto řekli, Spasitel požehnal Adama znamením kříže na čele. Když učinil totéž i patriarchům, prorokům a mučedníkům a praotcům, uchopil i je a vystoupil z Hádu. A zatímco on kráčel, zpívali svatí otcové, kteří ho provázeli: „Požehnaný, jenž přichází v Hospodinově jménu, aleluja, jemu přísluší chvála všech svatých.“

25

1 On tedy šel do ráje, držel praotce Adama za ruku a předal jej i všechny spravedlivé archandělovi Michaelovi. Když vcházeli do brány ráje, setkali se s nimi dva starci, jimž svatí otcové řekli: „Kdo jste vy, kteří jste nespatriili smrt a nesestoupili jste do Hádu, ale bydlíte v ráji se svými těly a dušemi?“ Jeden z nich odpověděl: „Já jsem Henoch, který se zalíbil Bohu, jím jsem byl sem uveden a tento zde je Eliáš Tišbejský, a my budeme žít až do konce věku. Tehdy budeme vysláni Bohem, abychom se postavili Antikristovi a byli jím usmrceni, po třech dnech vstali z mrtvých a v mracích uchváčeni k setkání s Hospodinem.“

26

1 Zatímco oni toto říkali, přišel jiný ponížený člověk a nesl na ramenou kříž. Svatí otcové mu řekli: „Kdo jsi ty, který vypadáš jako lupič, a jaký kříž to neseš na ramenou?“ On odpověděl? „Já, jak vy říkáte, jsem na světě byl lupičem a zlodějem, proto mne Židé chytli a předali smrti na kříži spolu s naším Pánem Ježíšem Kristem. Když jsem, zatímco on visel na kříži, spatřil znamení, uvěřil jsem v něj, prosil jsem jej a řekl mu: Pane, až se staneš králem, nezapomeň na mne. A on mi ihned řekl: Amen, amen, pravím ti, dnes budeš se mnou v ráji. Nesl jsem tedy svůj kříž a přišel s ním do ráje a když jsem našel archanděla Michae-

la, řekl jsem mu: *Náš Pán Ježíš, který byl ukřižován, mne sem poslal. Přivedl mne tedy k bráně Edenu. A když ohnivý meč spatřil znamení kříže, otevřel mi a já jsem vešel. Potom mi anděl řekl: Počkej chvíli, protože přichází praotec lidského rodu Adam se spravedlivými, aby i oni vešli dovnitř. A nyní, když jsem vás uviděl, přišel jsem vám naproti.*“

Když to svatí uslyšeli, zvolali všichni mocným hlasem: „Velký je náš Pán a velká je jeho moc!“

27

1 Toto vše jsme viděli a slyšeli my, dva vlastní bratři, kteří jsme byli posláni archandělem, Michaelem a bylo nám uloženo, abychom ohlásili z mrtvých-vstání Páně, dříve však, abychom odešli k Jordánu a byli pokřtěni. Tam jsme i odešli a byli jsme pokřtěni spolu s jinými vzkříšenými mrtvými. Potom jsme přišli do Jeruzaléma, oslavili jsme pesach vzkříšení. Nyní odcházíme, poněvadž zde nemůžeme pobývat. Láska Boha a Otce a milost našeho Pána Ježíše Krista a přítomnost Ducha svatého nechť je se všemi vámi.

Toto napsali, zapečetili svitky a dali jeden z nich velekněžím a jeden Josefovi a Nikodémovi. A oni pak okamžitě byli pryč. K slávě našeho Pána Ježíše Krista, amen.

(Podle latinské verze pokračuje kapitola 27 a následují kapitoly 28 a 29.)

(Překlad: J. Dus, P. Pokorný, Neznámá evangelia - Novozákonní apokryfy I.)

ZDROJE

Dus J., Pokorný P., Neznámá evangelia – Novozákonní apokryfy I., Vyšehrad, Praha 2001

James M.R., The Gnostic Society Library, The Gospel of Nicodemus,

<http://www.gnosis.org/library/gosnic.htm>